

## VÝZVA K PŘEDLOŽENÍ FAKTICKÝCH PODKLADŮ PRO POSOUZENÍ DOPADŮ

|                                   |                                                                                                  |
|-----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| NÁZEV INICIATIVY                  | Revize pravidel EU týkajících se nekalých obchodních praktik mezi podniky v potravinovém řetězci |
| PŘÍSLUŠNÉ GŘ (ODPOVĚDNÉ ODDĚLENÍ) | GŘ AGRI oddělení E.1 Správa zemědělsko-potravinových trhů                                        |
| PRAVDĚPODOBNÝ DRUH INICIATIVY     | Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady                                                      |
| PŘEDBĚŽNÝ HARMONOGRAM             | 3. čtvrtletí 2026                                                                                |
| DALŠÍ INFORMACE                   | <a href="#">Nekalé obchodní praktiky – Evropská komise</a>                                       |

*Tento dokument slouží pouze k informačním účelům. Nepředjímá konečné rozhodnutí Komise o tom, zda tato iniciativa bude pokračovat, ani o jejím konečném obsahu. Všechny prvky iniciativy popsané v tomto dokumentu, včetně harmonogramu, se mohou změnit.*

### A. Politické souvislosti, vymezení problému a kontrola subsidiarity

#### Politické souvislosti

[Směrnice \(EU\) 2019/633](#) o nekalých obchodních praktikách v zemědělském a potravinovém řetězci (dále jen „směrnice o nekalých obchodních praktikách“) má za cíl chránit zemědělce a malé dodavatele s ročním obratem nižším než 350 milionů EUR před 16 nekalými praktikami jednostranně uplatňovanými silnějšími kupujícími. Zajišťuje minimální standard ochrany v celé EU a vztahuje se i na dodavatele a kupující mimo EU, pokud se jedna ze stran nachází v EU.

Ve svých [politických směrech na období 2024–2029](#) předsedkyně von der Leyenová vyzvala k nápravě stávající nerovnováhy v potravinovém řetězci, posílení postavení zemědělců a jejich další ochraně před nekalými obchodními praktikami. To se odráží v pověřovacím dopise předsedkyně von der Leyenové komisaři Hansenovi, který komisaře pověřil mimo jiné zajištěním spravedlivého a dostatečného příjmu zemědělců a tím, aby nebyli nuceni systematicky prodávat své produkty pod výrobními náklady. Ve své „[Vizi pro zemědělství a potraviny](#)“ se Komise zavázala dále zkoumat právní rámec pro nekalé obchodní praktiky a navrhnout další iniciativy, které by se zabývaly zásadou, že by zemědělci neměli být nuceni systematicky prodávat své produkty pod výrobními náklady, a zároveň zachovat tržní orientaci společné zemědělské politiky. [Hodnocení](#) provedené Komisí v souladu s článkem 12 směrnice o nekalých obchodních praktikách poskytuje základ pro revizi směrnice o nekalých obchodních praktikách.

#### Problém, který má iniciativa řešit

Navzdory pokroku, který byl učiněn od přijetí směrnice o nekalých obchodních praktikách, jsou zemědělci a malí dodavatelé i nadále vystaveni nekalým obchodním praktikám, které vyplývají z výrazné nerovnováhy sil v potravinovém řetězci. Současně existuje prostor pro další opatření, zejména pokud jde o příspěvek směrnice k hospodářské životaschopnosti, odolnosti a konkurenceschopnosti zemědělského odvětví. Hlavním problémem je nerovnováha ve vyjednávací síle v zemědělsko-potravinovém řetězci. Mnoho slabších subjektů, zejména zemědělců a malých dodavatelů, čelí tlaku, aby přijímali nekalé obchodní praktiky, což brání spravedlivému fungování potravinového řetězce.

Zkušenosti se směrnicí ukazují, že nekalé obchodní praktiky podporuje několik vzájemně propojených faktorů:

- **Etablovaná nerovnováha na trhu:** otřesy posledních let, od pandemie Covid-19 a války na Ukrajině až po následnou inflační krizi, odhalily zranitelnost zemědělsko-potravinového řetězce, někdy prohloubily a zhoršily nerovnováhu a snížily transparentnost v neprospěch zemědělsko-potravinového odvětví.
- **Nedostatečná informovanost a transparentnost:** zemědělci a drobní dodavatelé si nemusí být vědomi svých práv podle směrnice nebo dostupných donucovacích mechanismů.

- **Strach z odplaty a závislosti:** zemědělci a drobní dodavatelé se často zdržují podávání stížností z obavy, že ztratí přístup na trh nebo se zhorší jejich obchodní vztahy s kupujícími.

**Mezery v právních předpisech:** směrnice o nekalých obchodních praktikách se nevztahuje na některé nekalé obchodní praktiky, mimo jiné proto, že se jedná o nově vznikající nebo nové nekalé obchodní praktiky, nebo proto, že některé transakce se odvíjejí způsobem, který obchází její pravidla. Některí dodavatelé překračují současné prahové hodnoty obratu podle směrnice o nekalých obchodních praktikách, a proto se na ně současný rámec nemusí vztahovat, přestože byl určen k ochraně slabších dodavatelů. Kromě toho se někteří zemědělci ocitají v nespravedlivé situaci, kdy jsou systematicky nuceni prodávat pod svými výrobními náklady, a proto je třeba zlepšit příspěvek směrnice o nekalých obchodních praktikách k ekonomické životaschopnosti zemědělců.

- **Nejednotné uplatňování směrnice a nedůsledné prosazování:** ve způsobu provádění a vymáhání směrnice o nekalých obchodních praktikách existují mezi členskými státy rozdíly. Kromě toho se v některých členských státech nedostatečně využívají proaktivní šetření, což může vést k nejednotné úrovni ochrany v celé EU.
- **Slabé stránky monitorování:** nedostatek konzistentních, úplných a srovnatelných údajů brání možnosti systematicky sledovat vývoj nekalých obchodních praktik v celé EU a v různých odvětvích, což ztěžuje identifikaci nových potřeb nebo trendů a využití získaných zkušeností ke zlepšení regulačního rámce.

Bez dalších opatření EU budou výše uvedené problémy pravděpodobně přetrvávat nebo se ještě zhorší. Trvalá závislost malých dodavatelů na kupujících a strach z odvetných opatření, roztržičnost a nedostatky v prosazování předpisů budou i nadále odrazovat od podávání zpráv, oslabovat odrazující účinek směrnice o nekalých obchodních praktikách a umožňovat, aby nekalé obchodní praktiky nebyly řešeny. Mohou se objevit nové nekalé obchodní praktiky a někteří slabší dodavatelé mohou zůstat mimo ochrannou působnost směrnice. Neřešené nekalé obchodní praktiky rovněž představují riziko oslabení odolnosti zemědělců nebo malých dodavatelů a vystavují je vyšším ekonomickým rizikům, zejména v případě mladých zemědělců a těch, kteří dodávají zboží podléhající rychlé zkázce.

## **Základ pro opatření na úrovni EU (právní základ a kontrola subsidiarity)**

### **Právní základ**

Právním základem směrnice o nekalých obchodních praktikách je čl. 43 odst. 2 Smlouvy o fungování EU („SFEU“). Revize stávajícího právního textu se proto bude řídit stejným právním základem.

### **Praktická potřeba opatření na úrovni EU**

Nekalé obchodní praktiky často zahrnují přeshraniční transakce v rámci vnitřního trhu a rozdílné zacházení v jednotlivých členských státech může ovlivnit rovné podmínky v rámci EU. Koordinovaný postup EU a harmonizovanější pravidla týkající se podstaty i jejich prosazování jsou nezbytné k zajištění jednotné úrovně ochrany zemědělců a malých dodavatelů a k zamezení roztržičnosti vnitřního trhu.

Směrnice o nekalých obchodních praktikách již zajišťuje minimální úroveň harmonizace stanovením seznamu nekalých obchodních praktik, které mají kupující zakázáno vnučovat dodavatelům. Stanoví minimální pravidla týkající se prosazování těchto zákazů a koordinace mezi donucovacími orgány. Výsledky hodnocení ukazují, že je třeba řešit zbývající nedostatky a problémy a že je třeba zvážit nutnost dalších opatření na podporu hospodářské výkonnosti zemědělského odvětví a celého potravinového řetězce.

Výše uvedené problémy nemohou členské státy vyřešit samostatně. Jakákoli nová opatření je proto nejlépe provádět na úrovni EU.

## **B. Cíle a zvažovaná opatření**

Obecným cílem směrnice o nekalých obchodních praktikách je chránit zemědělce a malé dodavatele, kteří se často nacházejí ve slabším postavení při jednání s většími a silnějšími kupujícími, a to zákazem nekalých obchodních praktik, které se hrubě odchyľují od zásad řádného obchodního jednání, dobré víry a poctivého obchodního styku a které by mohly být jednostranně uloženy jedním obchodním partnerem druhému. Tento cíl zůstává v této revizi nezměněn.

Hlavními oblastmi, v nichž může být revize oprávněná, jsou A) posílení prosazování a řešení „faktoru strachu“ dodavatelů a B) řešení nerovnoměrného plnění směrnice o nekalých obchodních praktikách s cílem posílit

ekonomickou životaschopnost zemědělců a malých dodavatelů.

#### **A) Zlepšení prosazování a řešení „faktoru strachu“ dodavatelů.**

Možnosti v rámci tohoto cíle by mohly zahrnovat:

1. prosazování práva,
  - zjednodušení postupů a pravomocí donucovacích orgánů,
  - zřízení zprostředkovatelských nebo poradenských služeb,
  - zlepšení opravných prostředků,
2. stížnosti a řešení „faktoru strachu“,
  - zlepšení rámce pro podávání stížností,
  - zpřísnění požadavků na důvěrnost a anonymitu,
  - zavedení mechanismů proti odvetným opatřením.

#### **B) Řešení nerovnoměrného plnění směrnice o nekalých obchodních praktikách s cílem posílit přínos směrnice o nekalých obchodních praktikách k ekonomické životaschopnosti zemědělců a malých dodavatelů.**

Možnosti v rámci tohoto cíle by mohly zahrnovat:

- přezkum rozsahu ochrany,
- přezkum stupně harmonizace,
- zlepšení kontrolních opatření,
- zavedení nových zakázaných nekalých obchodních praktik, mimo jiné s cílem řešit zásadu, že zemědělci by neměli být nuceni systematicky prodávat své produkty pod výrobními náklady,
- zavedení obecné doložky, která by se vztahovala na nově vznikající nekalé obchodní praktiky,
- zavedení nových ustanovení řešících obcházení zákazů podle směrnice o nekalých obchodních praktikách.

Kromě reflexe výše uvedených scénářů bude Komise věnovat zvláštní pozornost výběru nástrojů k dosažení těchto cílů (včetně právně nevynutitelných předpisů, jako jsou kodexy postupů, pokyny atd.) a možnostem zjednodušení a snížení regulační zátěže.

### **C. Pravděpodobné dopady**

Iniciativa má:

- zlepšit ekonomickou životaschopnost zemědělců a malých dodavatelů,
- snížit výskyt nekalých obchodních praktik, včetně případů, kdy jsou zemědělci nuceni systematicky prodávat pod výrobními náklady,
- zlepšit fungování a spravedlnost vnitřního trhu v zemědělsko-potravinovém odvětví,
- posílit kapacitu vnitrostátních donucovacích orgánů v oblasti prosazování práva,
- podporovat cíle udržitelnosti a odolnosti v potravinovém řetězci.

Komise posoudí dopady na podniky, zejména na zemědělce, malé dodavatele a další malé a střední podniky, administrativní zátěž a širší hospodářské, sociální a environmentální dopady. Náklady a přínosy různých možností budou prozkoumány a kvantifikovány tam, kde to bude možné.

Revize směrnice o nekalých obchodních praktikách přispěje k dosažení několika cílů udržitelného rozvoje, zejména cíle udržitelného rozvoje č. 2 (Konec hladu) tím, že pomůže zemědělcům a malým dodavatelům zajistit spravedlivou životní úroveň a posílí potravinovou bezpečnost, cíle udržitelného rozvoje č. 8 (Důstojná práce a ekonomický růst) tím, že podpoří spravedlivější obchodní vztahy a rovné podmínky v zemědělsko-potravinovém řetězci, a cíle udržitelného rozvoje č. 10 (Méně nerovností) tím, že bude řešit nerovnováhu sil mezi zemědělci a malými dodavateli a kupujícími.

### **D. Nástroje zlepšování právní úpravy**

#### **Posouzení dopadů**

Přípravu této iniciativy a rozhodnutí Komise o revizi směrnice o nekalých obchodních praktikách podpoří posouzení dopadů. Práci na posouzení dopadů podpoří externí podpůrná studie. Revize bude vycházet z nedávného hodnocení směrnice o nekalých obchodních praktikách a ze studie o regulačních a dobrovolných systémech spravedlivého odměňování v zemědělství.

Na základě analytické práce Společného výzkumného střediska budou shromážděny další údaje o struktuře

družstev a malých a středních podniků v potravinovém řetězci, o nekalých obchodních praktikách v odvětví rybolovu a akvakultury a o rozdělení přidané hodnoty v rámci dodavatelského řetězce.

### Konzultační strategie

Cílem konzultačního procesu je shromáždit důkazy a zpětnou vazbu od zúčastněných stran na podporu přípravy posouzení dopadů, které Komise provede v souvislosti s revizí směrnice o nekalých obchodních praktikách. Shromáždí názory na problémy v zemědělsko-potravinovém řetězci, možné varianty politiky k jejich řešení a jejich pravděpodobné dopady, včetně dopadů na zemědělce a malé dodavatele, další malé a střední podniky, kupující, donucovací orgány a fungování vnitřního trhu. Součástí konzultačních činností budou:

- výzva k předložení faktických podkladů, která je otevřena pro zpětnou vazbu po dobu 12 týdnů na portálu Podělte se o svůj názor,
- souběžně byla zahájena veřejná konzultace, která je rovněž otevřena po dobu 12 týdnů na stránce veřejných konzultací Komise. Dotazník bude k dispozici ve všech 24 úředních jazycích EU. Shrnutí výsledků bude zveřejněno do osmi týdnů po uzávěrce,
- dialog o provádění, kterému bude předsedat komisař Hansen, odpovědný za zemědělství a potravinářství, v 1. čtvrtletí 2026,
- cílené průzkumy pro klíčové skupiny, včetně donucovacích orgánů, zemědělců, dodavatelů a kupujících, s cílem získat podrobné, technické a provozní poznatky,
- panel malých a středních podniků (plánovaný na prosinec 2025 až březen 2026), který posoudí možné dopady na malé a střední podniky, včetně administrativní zátěže, konkurenceschopnosti a proporcionality,
- pracovní setkání s ministerstvy zemědělství a donucovacími orgány zabývajícími se nekalými obchodními praktikami (plánovaná na 1. čtvrtletí 2026) s cílem otestovat možnosti politiky související s prosazováním, sdílet zkušenosti s prováděním a diskutovat o možných zlepšeních,
- kontrola skutečného stavu se zúčastněnými stranami (plánovaná na 1. čtvrtletí 2026) s cílem představit, otestovat a zdokonalit možnosti politiky, se zvláštním zaměřením na řešení situací, kdy jsou zemědělci nuceni systematicky prodávat pod výrobními náklady.

V souladu s cílem politiky Komise v oblasti zlepšování právní úpravy, kterým je rozvíjet iniciativy na základě nejlepších dostupných znalostí, vyzýváme rovněž výzkumné pracovníky, akademické organizace, odborné společnosti a vědecká sdružení s odbornými znalostmi v politických oblastech souvisejících s iniciativou, aby předložili relevantní zveřejněné i dosud nezveřejněné vědecké analýzy, údaje a další materiály. Zejména vítáme materiály, které shrnují současné poznatky v příslušné oblasti.

### Proč se konzultace koná?

Cílem konzultačního procesu je shromáždit důkazy a zpětnou vazbu od zúčastněných stran na podporu přípravy posouzení dopadů ze strany Komise, které bude využito při revizi směrnice o nekalých obchodních praktikách. Shromáždí názory na problémy v zemědělsko-potravinovém řetězci, možné varianty politiky k jejich řešení a jejich pravděpodobné dopady.

### Cílová skupina

Zemědělci, dodavatelé a kupující zemědělských produktů a potravinářských výrobků, kteří využívají zemědělské produkty, úřady, sdružení, malé a střední podniky, nevládní organizace, vědecká obec a široká veřejnost.